

8. Логистика : учебн. / Под ред. проф. Б. А. Аникина. – 3-е изд., перерар. и доп. – М. : ИНФРА-М, 2004. – 368 с.
9. Перезова І. Теоретико-методологічні основи економічної експертизи як форми фінансового контролю : монографія / І. Перезова. – Івано-Франківськ : Тіповіт, 2013. – 304 с
10. Миротин Л. Б. Системный анализ в логистике / Л. Б. Миротин, И. Э. Ташбаев. – М. : Экзамен, 2002. – 480 с.
11. Окландер М. А. Логістична система підприємства : монографія / М. А. Окландер. – Одеса : Астропринт, 2004. – 312 с.
12. Перезова І. В. Логістична концепція виробничо-промислового підприємства / І. В. Перезова, А. Ж. Сакун // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – Ужгород, 2017. – Випуск 14. - Частина 2. – С. 58–64
13. Плоткин Б. К. Методические указания по изучению учебной дисциплины «Предпринимательская логистика» / Б. К. Плоткин, Д. Ю. Гогин. – СПб. : Изд-во СПбГЭУ, 2013. – 52 с.
14. Савенкова Т. Логистика – наука, управленческая и исполнительская деятельность / Т. Савенкова // Журнал «Риск». – 2011. – №3. – С. 32–38.
15. Тюріна Н. М. Логістика : навч. посібн. / Н. М. Тюріна, І. В. Гой, І. В. Бабій. – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 392 с.
16. Хвищун Н. В. Сутність поняття «логістика»: ретроспективний аналіз / Н. В. Хвищун // Ефективна економіка. – Київ. – 2012. – №11 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=1567>
17. Омельченко В. Я. Управление материальными потоками в микроэкономике переходного периода : монографія / В. Я. Омельченко, А. П. Омельченко, В. Г. Кузнецов. – Донецк : Донец. нац. ун-т, Донец. ун-т економіки і права; Севастополь : Вебер, 2003. – 263 с.

УДК 333.1

Штик Ю. В., к.е.н., доцент,

Свиридюк А. А.,

Кошкіна Д. А.

Донецький національний університет економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЗА РАХУНОК ОПТИМІЗАЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНОГО КАПІТАЛУ

У статті досліджено проблематику ведення діяльності підприємств які використовують природний капітал та розроблено методико-прикладні рекомендації щодо оптимізації їх діяльності.

Штик Ю. В., Свиридюк А. А., Кошкіна Д. А.

Ключові слова: природний капітал, ресурсний потенціал, аграрне підприємство, сільське господарство.

Shtyk J., Sviridyuk A., Koshkina D.

IMPROVING THE EFFICIENCY OF THE ENTERPRISE ACTIVITY BY OPTIMIZING THE USE OF NATURAL CAPITAL

The article analyzes the problems of functioning of enterprises that use natural capital, develop methodological and applied recommendations for optimization of their activity.

The purpose of writing the work is to study the substantiation of theoretical and methodological provisions and applied guidelines for the management and increase of the efficiency of enterprises that use land as the main means of production, especially for enterprises in the agrarian sector.

The Ukrainian agrarian sector is a potential of production and can significantly exceed the needs of the domestic market, it is a link that, on the one hand, can be the driving force behind the development of the national economy, its effective integration into the world economic space and is able to give a multiplier effect in the development of other sectors of the national economy, and from another due to non-rational use of resources and natural capital can significantly slow down the development of the national economy.

Fundamental in the country's economy is the agrarian sector of Ukraine with its basic component – agriculture. It should be noted that the provision of the development of technologically related branches of the national economy, as well as the formation of socio-economic foundations for the development of rural areas is carried out through the preservation and development of the agricultural sector in Ukraine. Formation of the principles of preserving the sovereignty of the state, and ensuring the full implementation of environmental, economic and energy security can be fully ensured through the rational use of natural resources in the agricultural sector of domestic enterprises.

Key words: natural capital, resource potential, agrarian enterprise, agriculture.

Штык Ю. В., Свиридюк А. А., Кошкина Д. А.

ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ЗА СЧЕТ ОПТИМИЗАЦИИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПРИРОДНОГО КАПИТАЛА

В статье исследованы проблематику ведения деятельности предприятий использующих природный капитал и разработана методика прикладные рекомендации по оптимизации их деятельности.

Ключевые слова: природный капитал, ресурсный потенциал, аграрное предприятие, сельское хозяйство.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Український аграрний сектор є потенціалом виробництва та може значно перевищити потреби внутрішнього ринку, є ланкою, що з одного боку може стати рушійною силою розвитку національної економіки, її ефективної інтеграції в світовий економічний простір та спроможний дати мультиплікативний ефект у розвитку інших галузей національної економіки, а з іншого за рахунок не раціонального використання ресурсів та природного капіталу може значно уповільнити розвиток національної економіки.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Відзначимо, що питанню ефективності функціонування і управління аграрними підприємствами присвячені роботи таких вітчизняних науковців як: В. Андрійчука, О. Варченка, О. Гудзя, Ю. Гринчука, В. Збарського, Д. Маслова, Д. Бачуріна, Є. Рибінцева, М. Кропивки, М. Коденської, П. Саблука, П. Стецюка, І. Титарчука, Я. Яреми та ін. Вивченню цієї тематики також присвятили свої роботи і іноземні вчені: О. Безрідний, П. Друкер, В. Єфімова, Р. Каплан, Д. Нортон, В. Панагушин, Ю. Хомутова.

При цьому, незважаючи на численні наукові розробки в цій області, залишається невирішеною значна кількість питань, пов'язаних з формуванням теоретико-методологічних основ використання аграрного ресурсного потенціалу. Серед тих, які потребують першочергового розв'язання, слід виокремити проблему реалізації потенціалу сільськогосподарських підприємств до рівня, який забезпечує їх конкурентоспроможність, а також потреби країни в продовольстві і сировині.

Цілі статті: дослідження, обґрунтування теоретико-методологічних положень і прикладних рекомендацій щодо управління і підвищення ефективності діяльності підприємств, які використовують землю як основний засіб виробництва, а саме для підприємств аграрної галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Основоположним в економіці країни є – аграрний сектор України з його базовою складовою – сільським господарством. Необхідно зазначити, що забезпечення розвитку технологічно пов'язаних галузей вітчизняної

економіки, а також формування соціально-економічних основ розвитку сільських територій здійснюється шляхом збереження та розвитку аграрного сектору в Україні. Формування засад збереження суверенності держави, та забезпечення повного виконання екологічної, економічної та енергетичної безпеки може бути в повній мірі забезпечено шляхом раціонального використання природних ресурсів у діяльності аграрного сектору вітчизняних підприємств.

Оскільки, унаслідок виникнення кризових явищ, збільшилось поглиблення деструктивних процесів у сільському господарстві України, внаслідок чого відбулося зниження ефективності господарської діяльності, що переконливо свідчить про необхідність розробки стратегічних напрямків докорінної модернізації його галузей на основі застосування системи інноваційних проєктів, раціонального використання земельних, матеріально-технічних та трудових ресурсів [1, с. 65].

Для суцільного аналізу, доречно детальніше розглянути компоненти природного капіталу, які наявні в його структурі.

У складі природного капіталу вчені виділяють певні компоненти. Вчений Д. Маслов [2, с. 81–82] виділяє наступні складові:

1) власне природні ресурси – та частина природно-ресурсного потенціалу, яка використовується у виробництві, результат видобутку і споживання невідновлюваних і відновлюваних ресурсів, і в цьому розумінні частина, вже вилучена з природи (виробнича сфера);

2) асиміляційний потенціал – та частина природно-ресурсного потенціалу, яка може відтворюватися природним чином (при дотриманні порогових значень) і яка використовується в рекреаційних цілях, у тому числі і як середовище для видалення виробничих відходів (сфера послуг);

3) критичний природний капітал – та частина природно-ресурсного потенціалу, яка виконує ландшафтоутворюючу та кліматоутворюючу функції, забезпечує збереження біорізноманіття та загальне відновлення природно-ресурсного потенціалу.

Головна особливість формування аграрного ресурсного потенціалу полягає в тому, що, на відміну від промисловості, до процесу сільськогосподарського виробництва залучено не три, а чотири ресурси – основні й оборотні фонди, жива праця і земля,

причому земля є головним засобом виробництва, тоді як в інших галузях вона є лише просторовим базисом. Як зазначає В. Г. Андрійчук: «як основний засіб виробництва земля вимагає свого відтворення на розширеній основі, що породжує низку специфічних проблем» [3, с. 28]. Окрім того, специфічними засобами виробництва в сільському господарстві виступають живі організми – рослини та тварини, які розвиваються на основі біологічних законів. Тобто економічний процес виробництва тісно переплітається з природним [4 с. 23].

Проте аграрне виробництво суттєво залежить від природно-кліматичних ресурсів і має свої особливості стосовно раціонального використання земельного потенціалу. Отже, задля підвищення ефективності діяльності аграрних підприємств пропонуємо вжити наступні заходи:

- провести модернізацію виробничого обладнання задля підвищення продуктивності використання природних ресурсів;

- забезпечити реалізацію розробки наукових досліджень з виведення нових сортів культурних рослин, які були б більше адаптовані під кліматичні умови нашої країни та забезпечили б більший обсяг якісного врожаю;

- доцільним вважаємо вдосконалити технологію збору врожаю, що дозволить оптимізувати витрати часу на підприємствах;

- забезпечити підприємство якісними матеріалами та умовами зберігання готової продукції, це знизить частку неякісної продукції;

Висновки. Проведений детальний аналіз дає підстави свідчити що, підприємства аграрного сектору відіграють значну роль у розвитку економіки країни та мають значний потенціал до розвитку, а оптимізація їх діяльності наразі дозволить поліпшити економічні показники галузі в цілому. На нашу думку, впровадження вищезазначених заходів дозволить підприємствам аграрної галузі отримати нові шляхи розвитку та надасть можливість зміцнити їх конкурентні позиції на світовій арені.

1. Підлісецький Г. М. Підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу аграрного сектору / Г. М. Підлісецький, М. І. Толкач // Економіка АПК. – 2008. – №5. – С. 65–68.
2. Маслов Д. Г. Проблемы выбора показателей устойчивости эколого-экономической системы региона / Д. Г. Маслов // Вестник Московского университета. – 2005. – №6. – С. 80–88.

3. Андрийчук В. Г. Эффективность использования производственного потенциала в сельском хозяйстве : монография / В. Г. Андрийчук. – М. : Экономика, 1983. – 207 с.
4. Минаков И. А. Экономика сельского хозяйства : учеб. пособ. / И. А. Минаков, Л. А. Сабетова, Н. И. Куликов; под ред. И. А. Минакова. – М. : Колос, 2004. – 328 с.

УДК 331.5(477)

Шубала І. В., к.е.н., доцент

Львівський національний технічний університет

ОЦІНКА ТЕНДЕНЦІЙ РУХУ РОБОЧОЇ СИЛИ В РЕГІОНІ

У статті вивчено тенденції руху робочої сили на прикладі окремого регіону – Волинської області.

Ключові слова: робоча сила, штатні працівники, чисельність працівників, регіон, коефіцієнти руху робочої сили.

Shubala I.

ESTIMATION OF LABOR FORCE TRENDS IN THE REGION

The turnover of labor is characterized by indicators of movement for the acceptance and dismissal of staff, as well as the coefficient of turnover of personnel, which characterize the mobility of workers involved in the national economy. Therefore, there is a need to deepen scientific research in order to improve the processes of analysis and assessment of the movement of labor at the regional level.

The purpose of the study is to analyze and evaluate labor force trends on the example of a separate region – the Volyn region.

There is a tendency to decrease the average number of regular staff from 265.9 thousand people in 2011 to 171.5 thousand people in 2017, or 35.5%. A particularly sharp decline in the number of personnel occurred after the crisis in 2008, when there was a significant depreciation of the national currency and the optimization of the number of personnel in most enterprises in the region. After 2014, the number of workers has somewhat stabilized at the level of 170–171 thousand people, and even in 2017 it grew to 171.5 thousand people from 170.5 thousand people in 2016. The sharp decline in the growth rate occurred in the years of the economic crisis, which can be attributed to 2008 and 2013 and 2015, when this rate fell to the previous year. There was a tendency to prevail over the coefficient of release over the coefficient of staff